

บทที่ 8

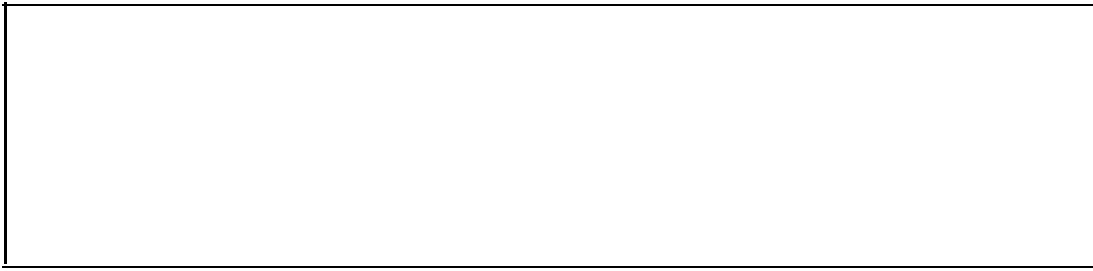
สงครามระหว่างอาหรับ-อิสราเอลครั้งที่ 4 (ค.ศ. 1973)

เค้าโครงเรื่อง

1. สถานการณ์และความตึงเครียดก่อนเกิดสงคราม
 - 1.1 อียิปต์เปลี่ยนผู้นำคนใหม่
 - 1.2 ปัญหาระหว่างอียิปต์-อิสราเอล
 - 1.3 ความตึงเครียดในอียิปต์
 - 1.4 อียิปต์กับความช่วยเหลือของรัสเซีย
 - 1.5 อิสราเอลกับจุดประสงค์ 5 ประการ
 - 1.6 ทางเลือกสำหรับอียิปต์
 - 1.7 อียิปต์กับทางเลือกอันดับ 3
 - 1.8 ทำที่อันแข็งแกร่งของอิสราเอล
 - 1.9 คณะมนตรีความมั่นคงกับปัญหาอาหรับ-อิสราเอล
 - 1.10 อาหรับกับความช่วยเหลือใหม่
2. อิสราเอลเปิดฉากสงคราม
 - 2.1 การต่อสู้ในเย็นวันแรก
3. การเจรจาเพื่อหาสันติภาพ
4. ชัยชนะของอิสราเอล
5. อาหรับอิหร่านประกาศใช้อาวุธน้ำมัน
6. การเจรจาหยุดยิง
7. ผลของสงคราม

สาระสำคัญ

1. ความขัดแย้งระหว่างอียิปต์กับอิสราเอลยังคงดำเนินต่อไปซึ่งจะนำไปสู่สงครามใน ค.ศ. 1973



4

ล้มเหลว พระเจ้าซุสเซนถูกเก็บอยู่ในความมืดเกี่ยวกับขอบเขตและระยะเวลาของสงครามเดือนตุลาคม

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

การที่อียิปต์ภายใต้การนำของซาดัท ต้องเผชิญกับท่าทีอันแข็งแรงแรงของอิสราเอล และการที่รัสเซียถอนทัพออกจากอียิปต์ ทำให้ซาดัทต้องเผชิญกับทางเลือก 3 ทาง จมก่่าวถึงทางเลือกดังกล่าว และซาดัทเลือกเดินทางไหน เพราะเหตุใด

2. อิสราเอลเปิดฉากสงคราม

ในวันที่ 13 กันยายน กำลังกองทัพอากาศของอิสราเอลได้ปฏิบัติการปลุกระดมการรบทางอากาศนอกฝั่งซีเรียและในที่สุดก็ยิงเครื่องบินซีเรีย 8 ลำ ประธานาธิบดีซีเรียกล่าวว่าการทำงานของอิสราเอลเป็นการทำทายเป็นการก้าวร้าวและกล่าวว่าสงครามได้เริ่มต้นขึ้นแล้วโดยการบุกรุกของอิสราเอล

ประมาณวันที่ 25 กันยายน นักวิชาการชาวอเมริกันได้ยืนยันว่าอียิปต์ซ้อมรบอย่างเต็มที่ มีวัตถุประสงค์ที่สะสมไว้มากมาย รัฐบาลอเมริกาได้เตือนอิสราเอลว่าอันตรายสำหรับอิสราเอลใกล้เข้ามาถึงแล้ว เหตุการณ์ในครั้งนี้มีอะไรหลายอย่างที่คล้ายกับสงครามเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1967 ในวันที่ 28 กันยายน ประธานาธิบดี ซาดัท ได้กล่าวในที่สาธารณะว่าสงครามใกล้จะเกิดขึ้นแล้ว “ข้าพเจ้าพูดได้แต่เพียงว่าอิสรภาพของแผ่นดิน ดังที่ข้าพเจ้าได้พูดบ่อยๆ เป็นงานสำคัญอันดับแรกที่เผชิญหน้าเรา พระเจ้าช่วย เราจะทำงานชิ้นนี้ให้สำเร็จ”

ในเวลาเพียง 48 ชั่วโมงก่อนการต่อสู้จะเริ่มต้น รัสเซียได้เรียกที่ปรึกษาของตนออกจากทั้งดามัสกัสและไคโร สำหรับอิสราเอลถูกมองว่ามีกองทัพที่เตรียมพร้อมที่สุดทั้งกองทัพบกและกองทัพอากาศ ข้าราชการทหารถูกเรียกประจำที่พร้อมจะต่อสู้

สงครามระเบิดขึ้นตรงแนวหน้าของอียิปต์และซีเรีย ประมาณบ่าย 2 โมงเวลาท้องถิ่นในวันเสาร์ที่ 6 ตุลาคม 1973 สงครามในซีเรียเริ่มด้วยการโจมตีโดยรถถังและการโจมตีทางอากาศบนเส้นทางแนวหน้าของอิสราเอลและบริเวณแนวคลองสุเอซโดยมีหน่วยคอมมานโดซึ่งปฏิบัติงานทั้งในน้ำและบนบกตั้งอยู่ขวางคลอง

2.1 การต่อสู้ในเย็นวันแรก

อียิปต์เตรียมพร้อมที่จะตรงเข้าสู่เขตป้องกันของอิสราเอล 3 จุด และเตรียมหนทางสำหรับหน่วยงาน 5 หน่วยของอียิปต์เพื่อข้ามคลองโดยใช้สะพานที่ได้สร้างขึ้นอย่างรีบด่วน ฝ่ายอิสราเอลมีอาวุธที่สำคัญคือ ท่อพร้อมแผ่นน้ำมันซึ่งออกแบบให้ครอบคลุมบริเวณคลอง มีประสิทธิภาพในการติดไฟและจะสามารถเผากองทัพอียิปต์ให้เป็นเจ้าถ่านได้ แต่น่าเสียดายที่ท่อ

ผู้สังเกตการณ์เชื่อว่าอียิปต์ต้องการให้มหาอำนาจเข้าแทรกแซงอย่างน้อยก็ในระยะแรกๆ ของสงคราม ดังที่หนังสือพิมพ์ ซันเดย์ ไทมส์ ทีม (Sunday Times Team) ได้วิเคราะห์ เหตุการณ์ดังนี้ :

“คิสซิงเจอร์ต้องการให้อิสราเอลพ่ายแพ้แต่อยู่ในขอบเขตจำกัด แต่ก็ใหญ่พอที่จะสร้างความพอใจให้แก่อาหรับ และทันสมัยพอที่จะทำให้หมดข้อสงสัยในชัยชนะของกองมุขมนตรีชาวนิวซีแลนด์สำหรับรัสเซีย สุขุมพอที่จะสามารถนำอิสราเอลมาสู่การประชุม และนำเชลยติดอาวุธที่หลีกเลี่ยงการพังทลายของรัฐบาลของนางแมร์”

3. การเจรจาเพื่อหาสันติภาพ

ในวันที่ 16 ตุลาคม ประธานาธิบดีชาติห์เริ่มต้นการเจรจาเพื่อสันติแต่มีเงื่อนไข โดยกล่าวเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

ประเด็นแรก : “เราได้ต่อสู้มานานและเราจะต่อสู้ต่อไปเพื่อปลดปล่อยแผ่นดินของเรา ซึ่งถูกยึดโดยอิสราเอลใน ค.ศ. 1967 และเพื่อหาวิถีทางที่จะนำไปสู่การฟื้นฟูและการรักษาสติธิของประชาชนชาวปาเลสไตน์ ในประเด็นนี้เราขอรับการผูกพันของเราต่อการตัดสินใจขององค์การสหประชาชาติ สมาชิกในคณะมนตรีความมั่นคง”

ประเด็นที่ 2 : “เราเตรียมพร้อมที่จะยอมรับเขตหยุดยิงตามเงื่อนไขที่ว่าอิสราเอลต้องถอนกำลังออกจากดินแดนที่ยึดครองทั้งหมด

ประเด็นที่ 3 : “เราพร้อมแล้ว เมื่ออิสราเอลดำเนินงานถอนกำลังออกจากพื้นที่ยึดครองทั้งหมด เราพร้อมที่จะประชุมสันติภาพระหว่างชาติที่องค์การสหประชาชาติ ข้าพเจ้าจะพยายามชักชวนเพื่อนๆ ผู้นำอาหรับผู้ซึ่งมีความรับผิดชอบโดยตรงในการนำข้อขัดแย้งมาเจรจากับศัตรูของเรา ข้าพเจ้าจะพยายามอย่างที่สุดที่จะชักชวนผู้แทนประชาชนชาวปาเลสไตน์ให้มีส่วนร่วมร่วมกับเรา และพร้อมกับชุมชนนานาชาติทั้งหมดเพื่อหาทางวางกฎเกณฑ์และมาตรการสำหรับสันติภาพในพื้นที่ซึ่งประชาชนมีสิทธิเข้าอยู่อาศัย”

ประเด็นที่ 4 : “ในชั่วโมงนี้และขณะนี้ เรากำลังเต็มใจที่จะเคลียร์พื้นที่คลองสุเอซ และเปิดคลองให้เป็นทางน้ำนานาชาติ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความร่ำรวยและการกินดีอยู่ดีของประชาชน ความจริงข้าพเจ้าได้มีคำสั่งไปยังผู้บังคับบัญชาบริเวณคลองสุเอซแล้วให้เริ่มงานนี้ทันทีภายหลังการปลดปล่อยพื้นที่ฝั่งตะวันออก...”

ประเด็นที่ 5 : “ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เราจะไม่ยอมรับคำสัญญาที่เคลือบแคลงหรือการแสดงออกใดๆ ซึ่งจะเปิดโอกาสให้มีการแทรกแซงในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะเอาเวลาของเราไปโดยไม่จำเป็น และจะทำให้เราต้องอยู่ในที่อับจน”

สัมพันธ์ทางการค้ากับอิสราเอล และโปรตุเกสซึ่งเป็นศัตรูสำคัญของลัทธิชาตินิยมแอฟริกาที่ไม่ให้ใช้วิธีที่รุนแรง แต่จะมีประเทศใดที่จะให้ความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ แก่ประเทศอาหรับ พระเจ้าไฟซาลแห่งซีเรียส่งรัฐมนตรีต่างประเทศชื่อ นายโอมาร์ ซักกัฟ (Omar Saggaf) ไปพบประธานาธิบดีนิกสันเพื่อกระตุ้นให้อเมริกาช่วยยุติปัญหาในตะวันออกกลาง หลังจากนั้นไม่นานทำเนียบขาวได้ขอร้องสภาองเกรสตั้งงบประมาณ 2.2 พันล้านดอลลาร์เพื่อจัดหาอุปกรณ์สำหรับกองทัพของอิสราเอล พระเจ้าไฟซาลแห่งซีเรียไม่พอใจอย่างมากจากการกระทำของอเมริกา จึงได้ดัดตั้งน้ำมันทั้งหมดต่ออเมริกา

การเผชิญหน้าทางการทูตและทางเศรษฐกิจระหว่างอาหรับกับมหาอำนาจเป็นการบั่นทอนฐานะทางทหารของอียิปต์ และการเผชิญหน้ากันดังกล่าวก็เป็นการเชื้อเชิญให้ทั้งโซเวียตรัสเซีย และอเมริกาเข้าแทรกแซงวิกฤตการณ์ในตะวันออกกลางและนำความรุนแรงมาสู่การต่อสู้

6. การเจรจาหยุดยิง

ทั้งอเมริกาและโซเวียตรัสเซียสนับสนุนมติของคณะมนตรีความมั่นคง มาตราที่ 336 โดยขอร้องให้ทุกฝ่ายยุติกิจกรรมทางทหารอย่างทันทีทันใดและให้เริ่มต้นใช้มติที่ 242 ของคณะมนตรีความมั่นคง นอกจากนี้คณะมนตรีความมั่นคงยังเรียกร้องให้ทุกฝ่ายเริ่มหาทางเจรจาเพื่อสร้างความยุติธรรมและสันติภาพอย่างถาวร

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอให้หยุดยิงอันแรกไม่มีผล และในเวลาถัดจากเย็นวันที่ 22 ตุลาคมถึงคืนวันที่ 24 ตุลาคม กองทัพอิสราเอลมีชัยชนะในการล้อมกองทัพหน่วยที่ 3 ของอียิปต์ ซึ่งอยู่ใกล้ๆ คลองสุเอซ คณะมนตรีความมั่นคงเรียกร้องให้กำหนดเขตหยุดยิงอันที่ 2 ตามมาตรา 339 ซึ่งก็มีผลบ้างไม่มากนักน้อยและสงครามบริเวณแนวอียิปต์ค่อยๆ ลดลง

อย่างไรก็ตาม การต่อสู้บริเวณแนวซีเรียยังคงดำเนินต่อไปและเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นไม่เพียงแต่ในวันต่างๆ เท่านั้นแต่ในสัปดาห์และเดือนต่อๆ มา ก็มีการต่อสู้ การหยุดยิงจึงไม่สามารถทำให้สำเร็จได้ในบริเวณดังกล่าวจนกระทั่งวันที่ 31 พฤษภาคม 1974 จึงหยุดยิง

7. ผลของสงคราม

การประเมินสงครามครั้งนี้มีผลเสียหายมากมาย อิสราเอลสูญเสียผู้คนไปมาก แต่ก็ยังน้อยกว่าทั้งอียิปต์และซีเรีย อิสราเอลเสียรถถังไป 800 คัน เครื่องบินอีก 200 ลำ ขณะที่ฝ่ายอาหรับสูญเสียรถถังไป 2,000 คัน และเครื่องบิน 450 ลำ สงครามดำเนินไปเป็นเวลา 3 สัปดาห์ โดยเสียค่าใช้จ่ายทั้งหมดประมาณวันละ 750 ล้านดอลลาร์หรือรวมทั้งสิ้น 15 พันล้านดอลลาร์

